

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

19.4.2021

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@mmm.fi

Viite Lausuntopyyntö 9.4.2021 VN/9788/2021

Asia Tenojoen kalastussäännön vuotta 2021 koskevat täsmennykset

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomi ja Norja ovat uudistaneet ja vahvistaneet Tenojoen kalastussopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön, joka astui voimaan vuoden 2017 kalastuskaudella. Tenon kalastussopimuksen 6 artiklan mukaan Suomen ja Norjan hallitukset tai niiden määräämät viranomaiset voivat sopia kalastussäännöstä poikkeavista määräyksistä, jos se on tarpeen kalakantojen tilan turvaamiseksi, heikentymisvaarassa olevien kalakantojen elvyttämiseksi tai kalakantojen tila sen sallii. Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa pöytäkirjasta, johon on kirjattu neuvottelutulos Suomen ja Norjan välisistä neuvotteluista Tenojoen kalastussäännön täsmennyksistä kalastuskaudelle 2021. Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tutkimusten mukaan Tenojoen vesistöön nousevat lohikannat ovat havaintohistorian heikoimmassa tilassa. Vuonna 2020 jokeen nousi vain reilut 14000 lohta. Lohikantojen heikon tilan takia Suomen ja Norjan viranomaiset ovat päätyneet esittämään lohenkalastuksen kieltämistä kokonaan kaudella 2021 Tenojoen vesistön alueella, mukaan lukien pääuoma ja sivujokien alueet joihin lohi nousee. Lohikantojen tilaan vaikuttavat rajoitukset toteutettaisiin Suomessa säätämällä valtioneuvoston asetuksella voimaan maiden välisen neuvottelun sopimus (täsmennykset kalastussääntöön), kieltämällä valtioneuvoston asetuksella lohenkalastus paikallisilta ja ulkopaikkakuntalaisilta määrääjäksi kokonaan Tenojoen vesistössä ja muuttamalla Tenojoen sivuvesistöjen kalastusta säätelevää valtioneuvoston asetusta. Tavoitteena olevaan lohikannan tilan parantamiseen tähdätään kolmen eri asetuksen avulla. Kaikista kolmesta toisiaan tukevista asetuksista on annettu erillinen lausuntopyyntö.

Kokonaisuudessaan ulkopaikkakuntalaisille vapakalastajille on ollut myynnissä Suomen puolelle Tenojokea yhteensä 5500 rantakalastuslupaa ja 5500 venekalastuslupaa kalastuskauden aikana. Kalastussäännön 5§ tarkennettaisiin kaudella 2021 lupamäärien osalta poistamalla kokonaan myynnistä venekalastusluvut ja säätämällä rantakalastuslupien kokonaisuudeksi 16000 lupaa, joista puolet, 8000 lupaa tulisivat myyntiin Suomen puolelle. Kyseiset rantakalastusluvut oikeuttaisivat kalastamaan Tenon pääuomassa muita kalalajeja kuin lohta ja merinieriää (merirautu). Kokonaisuutena Suomen puolella ulkopaikkakuntalaisille myytävien vapakalastuslupien määrä vähenisi 3000 luvalla kalastuskaudessa. Muun kalan kuin lohen ja merinieriän pyyntiin oikeuttavien rantakalastuslupien määrä kasvaisi 2500 luvalla aiemmasta, mutta luvat sisältäisivät rajoitetusti kalastusoikeutta aiempaan nähden.

Esitetyt kalastussäännön täsmennykset mahdollistaisivat ulkopaikkakuntalaisille Tenojoella kaudella 2021 esimerkiksi harjuksen, siian ja meritaimenen kalastuksen. Rantakalastusluvalla saisi kalastaa ainoastaan perinteisin perhokalastusvälinein (perhovapa ja perhosiima), poikkeuksena alle 16-vuotiaat, joille sallittaisiin heittovapa ja perhokoho. Kalastuksessa sallittuja välineitä koskisivat muun muassa seuraavat säädökset: perhokalastusvälineiden maksimi luokitus AFTM 5 (#5), vain kelluva perhosiima, vain väkäsettömät koukut, vain yksihaarainen koukku, suurin koukkukoko numero 10, putkiperhojen käyttö kielletty, perhojen ja perukkeen painottaminen kielletty, perukkeen (perukeksiiman) maksimi paksuus 0,20 mm. Tavoitteena on sallia sellaiset perhokalastusvälineet, joilla lohen kalastus ei ole mahdollista tai onnistu.

Lohenkalastuksen määräaikainen kieltö koskisi myös paikkakuntalaisten kalastusta kaikilla lohen kalastukseen soveltuvilla pyydyksillä.

Vapakalastuksen kalastuskautta esitetään lyhennettäväksi paikallisten osalta ajalle 10.6.-10.8.2021 ja ulkopaikkakuntalaisten osalta ajalle 14.6.-31.7.2021. Rantakalastuslupa olisi voimassa siinä valtiossa, josta se on ostettu koko kalastusvuorokauden, joka alkaisi kello 19. Yleiseen viikkorauhoitukseen sunnuntaista kello 19 maanantaihin kello 19 ei esitetä muutoksia.

SVK pitää tutkittuun tietoon perustuvaa kalastuksen säätelyä tarpeellisena ja kannattaa Tenon lohikantoihin kohdistuvan kalastuksen väliaikaista rajoittamista kantojen elvyttämiseksi. SVK korostaa kalastuksen rajoitustoimissa tasapuolisuutta kaikkien kalastajaryhmien ja eri pyydysten välillä. Norjalaisten lohenkalastuksen kieltäminen jokialueilla ja merellä on samassa yhteydessä ensiarvoisen tärkeää.

SVK esittää kalastussäännön täsmennyksen pykäläkohtaisiin yksityiskohtiin tai esityksen puutteisiin seuraavia muutoksia:

7§ Poistetaan yleinen viikkorauhoitus kaudelta 2021. Yleinen viikkorauhoitus ei ole tarpeellinen lohenkalastuksen ollessa kiellettyä kokonaan.

8§ Poistetaan vapakalastusta ajallisesti rajoittavat säädökset. Sallitaan vapakalastus koko mahdollisen kalastuskauden ajan. Vapakalastuksen kauden pituuden rajoittaminen ei ole tarpeellinen lohenkalastuksen ollessa kiellettyä kokonaan. Mahdollisimman pitkän vapakalastuksen kausi on kalastajien lisäksi myös Tenoajokilaakson matkailulle ja yritystoiminnalle paras vaihtoehto.

11§ 2 mom. Muutetaan osaa perhokalastuksen välineiden määritelmästä. Esitetty määritelmä: 4 §:n 4 kohdassa tarkoitettu vapakalastuslupa oikeuttaa kalastamaan yhdellä vapalla korkeintaan luokan #5 perhokalastusvälineitä käyttäen. Perukkeen maksimipaksuus on 0,20 mm ja koukun maksimikoko 10. Putkiperhojen käyttö ei ole sallittu, eikä perhoihin (tai perukkeeseen) saa laittaa painotusta. Perhosiiman on oltava kelluva ja käytössä saa olla yksi 1-haarainen koukku.

Ainoastaan haavin käyttäminen on sallittu apuvälineenä pyydykseen tarttuneen kalan nostamiseksi rannalle. **Muutosehdotus:** 4 §:n 4 kohdassa tarkoitettu vapakalastuslupa oikeuttaa kalastamaan yhdellä vavalla korkeintaan luokan #5 perhokalastusvälineitä käyttäen. Perukkeen kärjen maksimipaksuus on 0,20 mm ja koukun maksimikoko 10. Putkiperhojen käyttö on kielletty. Vavan ja perhon väliseen siimaan ei saa lisätä erillistä painotusta. Perhosiiman on oltava kelluva ja käytössä saa olla yksi 1-haarainen koukku. Ainoastaan haavin käyttäminen on sallittu apuvälineenä pyydykseen tarttuneen kalan nostamiseksi rannalle.

SVK:n muutosehdotuksen mukainen määritelmä estää tehokkaasti painon ja perhon yhdistelmällä kalastamisen, mutta mahdollistaa esimerkiksi harjuksen perhokalastuksen kaikilla siihen tarkoitukseen yleisesti käytetyillä perhoilla. Harjusperhojen rakennetta ei ole tarvetta rajoittaa esityksenä olevan koukun maksimikoon 10 ja väkäsettömyyden lisäksi. Perhoperukkeen osalta on riittävää rajoittaa perukkeen kärjen paksuus, jolloin kalastuksessa voi käyttää myös yleisesti käytössä olevia kartioperukkeita.

12§ 4 mom. Poistetaan sivujokien suualueiden kalastuskiellot vavalla tapahtuvan rantakalastuksen osalta. Kiellot eivät ole tarpeen lohien kalastuksen ollessa kokonaan kielletty. Sivujokien suualueet ovat vanhastaan suosittuja kohteita harjuksenkalastukseen.

SVK ei näe tarpeelliseksi lausua muista esityksessä olleista pykäläkohtaisista täsmennyksistä.

Muun kuin lohien ja merinieriän kalastukseen Tenolla oikeuttavien kalastuslupien hinnoittelusta kalastuskaudella 2021 ei ole saatavissa tietoja. SVK:n näkemyksen mukaan niin kutsuttujen harjuslupien hinnoittelun tulee olla kohtuullisella tasolla ja hintojen huomattavasti pienemmät, kuin lohiluvista perityt hinnat. Kohtuullinen hintataso olisi 10-15 euroa vuorokausiluvasta henkilöä kohden.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja